

ASOCIAȚIA AUDITORILOR INTERNI DIN ROMÂNIA – A.A.I.R 2024

Responsabilitati și provocări ale auditului intern în raportările de sustenabilitate

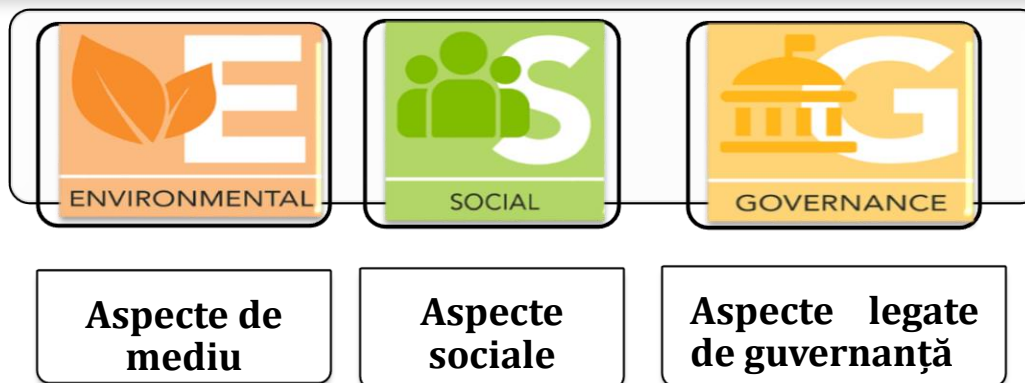

CONFERINȚA NAȚIONALĂ DE AUDIT INTERN
Organizată în parteneriat cu BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI
BUCUREȘTI, 31.10.2024

Conf. univ.dr. CRISTINA BOȚA-AVRAM
Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor
Membru și trainer A.A.I.R.
Auditor financiar, Expert contabil
[**botaavram@gmail.com**](mailto:botaavram@gmail.com)

Raportările de sustenabilitate - ESG

Obiectivele de dezvoltare sustenabilă ale ONU (Sustainable Development Goals - SDG): 17 adoptate de toate statele membre în 2015).

OBIECTIVELE PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ

Raportările de sustenabilitate - ESG

Evoluția cadrelor de raportare privind aspectele ESG (mediu, social și guvernanță).

1997

- Inițiativa de Raportare Globală (Global Reporting Initiative-GRI) (ultima revizuire 2021)

2011

- Consiliul pentru Standardele de Contabilitate privind Sustenabilitatea (Sustainability Accounting Standards Board-SASB)

2013

- Consiliul Internațional pentru Raportare Integrată (International Integrated Reporting Council - IIRC)

2017

- Grupul de lucru privind raportarea financiară legată de climă - Taskforce on Climate Financial Disclosure- TCFD)

Raportările de sustenabilitate - ESG

Evoluția cadrelor de raportare privind aspectele ESG (mediu, social și guvernanță).

2020

- Taxonomia europeană (EU Taxonomy -Regulamentul UE 2020/852)

2021

- Fundația privind Raportarea Valorii (Value Reporting Foundation-VRF)

2021

- Consiliul pentru Standardele Internaționale de Sustenabilitate a IFRS Foundation (International Sustainability Standards Board- ISSB)

2022

- Directiva UE de raportare corporativă de sustenabilitate (Corporate Sustainability Reporting Directive - CSRD)

2023

- Standardele Europene de Raportare de Sustenabilitate (European Sustainability Reporting Standards - ESRS) - EFRAG (Grupul European de Consultanță în domeniul Raportării Financiare)

Raportările de sustenabilitate și schimbări legislative

La nivelul Comisiei Europene, s-a asumat implementarea deplină a **Agendei 2030 a Organizației Națiunilor Unite** și a **Acordului de la Paris**)

Pactul Ecologic European (European Green Deal) - noua strategie de creștere a UE - publicat de Comisia Europeană (COM) la 11 decembrie 2019, stabilește linia de orientare a diverselor politici europene pentru următorii 5 ani.

Pentru a o contracara, **Pactul verde european** va transforma UE într-o economie modernă, competitivă și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor, în care:

Reducerea cu cel puțin 55% a emisiilor de gaze cu efect de seră până în 2030 față de 1990

Până în 2050, să ajungem la zero emisii nete de gaze cu efect de seră (primul continent neutru din punct de vedere climatic)

3 miliarde de copaci plantați în UE până în 2030

Creșterea economică să se bazeze pe resurse regenerabile

Tranziția către o economie circulară

Tranziția justă socio-economică către o economie verde

Raportările de sustenabilitate și schimbări legislative

Plan de acțiune privind finanțarea sustenabilă al UE*

Reorientarea fluxurilor de capital către economia sustenabilă

- stabilirea unui limbaj comun pentru finanțarea sustenabilă, și anume a unui sistem de clasificare unificată - sau a unei taxonomii - la nivelul UE, care să definească ceea ce este sustenabil și să identifice domeniile în care investițiile sustenabile pot avea cel mai mare impact (**EU Taxonomy -Regulamentul UE 2020/852**).
- crearea, pe baza EU Taxonomy, a **unor etichete ale UE pentru produsele financiare verzi (Standard UE pentru Green Bonds)**: acestea le vor permite investitorilor să identifice cu ușurință investițiile care îndeplinesc criteriile pentru a fi considerate verzi sau cu emisii scăzute de dioxid de carbon;
- clarificarea **îndatoririi administratorilor de active și a investitorilor instituționali** de a ține seama de sustenabilitate în procesul de realizare a investițiilor și consolidarea cerințelor de prezentare a informațiilor;
- introducerea obligației ca societățile de asigurare și firmele de investiții să consilieze clienții în funcție de preferințele lor în materie de sustenabilitate;

Includerea în managementul riscului a aspectelor legate de sustenabilitate

- Integrarea aspectelor de sustenabilitate **în cerințele prudenciale**: băncile și societățile de asigurare sunt o sursă importantă de finanțare externă pentru economia europeană;
- Integrarea sustenabilității în rating-uri și cercetări de piață

Sporirea transparenței în raportarea corporativă

- Sporirea transparenței în ceea ce privește raportarea corporativă, inclusive a informațiilor nefinanciare
- Îmbunătățirea calității raportărilor de sustenabilitate
- Evitarea unei abordări pe termen scurt pe piața de capital

Raportările de sustenabilitate și schimbări legislative

Directiva UE de raportare corporativă de sustenabilitate (**Corporate Sustainability Reporting Directive - CSRD**) – stabilește cerințele și obligațiile de raportare – publicată în **16 decembrie 2022** în Jurnalul Oficial al UE

Standardele Europene de Raportare de Sustenabilitate (**European Sustainability Reporting Standards - ESRS**) - furnizează cadrul și metodologia pentru raportare – adoptate de către Comisia Europeană la **31 iulie 2023**.

Raportările de sustenabilitate și schimbări legislative

Directiva UE de
raportare
corporativă de
sustenabilitate
(Corporate
Sustainability
Reporting
Directive - CSRD)

Directiva UE de raportare corporativă de sustenabilitate (CSRD) modifică actuala Directivă de raportare nefinanciară (NFRD)

Se extinde considerabil domeniul de aplicare al directivei, astfel încât să fie aplicabilă unui număr cât mai mare de societăți europene și non-europene listate care operează pe piețele reglementate ale UE (va avea un impact asupra a aproximativ 50.000 de societăți la nivelul UE (față de 11.700 în prezent))

Societățile **vor trebui să raporteze în conformitate cu standardele obligatorii de raportare de sustenabilitate ale UE (ESRS)**, având o **asigurare externă a raportării de sustenabilitate**

Societățile care intră deja sub incidența NFRD **vor trebui să se conformeze noilor modificări pentru anii fiscali ce încep la sau după 1 ianuarie 2024** (raportând în 2025 datele din 2024)

Raportările de sustenabilitate și schimbări legislative

Directiva UE de raportare corporativă de sustenabilitate (CSRD)

Domeniul de aplicare al directivei

- În primul rând, **directiva se aplică tuturor companiilor listate pe piețele reglementate din UE, cu excepția microîntreprinderilor listate.** Întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) listate au termen până la 1 ianuarie 2026 pentru a se conforma cerințelor de raportare, chiar dacă există o clauză de "opt-out" până în 2028.
- În al doilea rând, **se aplică unei "întreprinderi mari"** care este fie o societate din UE, fie o filială din UE a unei societăți din afara UE. O "întreprindere mare" este un termen definit în Directiva contabilă și înseamnă o **entitate care depășește cel puțin două dintre următoarele criterii:**
 - cifră de afaceri netă mai mare de 40 de milioane de euro;
 - total active mai mari de 20 de milioane de euro;
 - 250 de angajați în medie pe parcursul exercițiului financiar.
- În al treilea rând, CSRD **se aplică companiilor de asigurare și instituțiilor de credit**, indiferent de forma lor juridică.

Raportările de sustenabilitate și schimbări legislative

**Directiva UE
de raportare
corporativă de
sustenabilitate
(CSRD) –
Aplicarea
normelor
CSRD între
2024 și 2028,
astfel:**

de la 1 ianuarie 2024 pentru marile întreprinderi (cu peste 500 de angajați) care fac deja obiectul Directivei privind Raportarea Nefinanciară (NFRD), cu rapoarte care trebuie prezentate în 2025;

de la 1 ianuarie 2025 pentru marile societăți care nu fac în prezent obiectul NFRD (cu peste 250 de angajați și/sau cu o cifră de afaceri de 40 de milioane de euro și/sau active totale de 20 de milioane de euro), rapoartele urmând să fie prezentate în 2026;

de la 1 ianuarie 2026 pentru IMM-urile listate și alte întreprinderi (instituții de credit și asigurare), cu rapoarte care trebuie prezentate în 2027. IMM-urile pot opta pentru excludere până în 2028.

De la 1 ianuarie 2028 pentru companiile-mama non-UE care trebuie să pregătească un raport de grup conform CSRD începând cu exercițiul financiar care începe la 1 ianuarie 2028. CSRD se aplică oricărei companii non-UE care îndeplinește ambele criterii următoare:

1. Generează un volum net de afaceri de peste 150 de milioane de euro în UE pentru fiecare dintre ultimii doi ani financiari consecutivi la nivel consolidat și
2. Are cel puțin o filială UE în domeniul de aplicare al CSRD care a generat un volum net de afaceri de peste 40 de milioane de euro în anul financiar anterior.

Relația auditului intern cu criteriile ESG (raportările de sustenabilitate)

Studiu privind implicarea Auditului intern în ESG – Iunie 2021*

• Institutul Auditorilor Interni și Fundația sa de Cercetare (IIA Research Foundation), în colaborare cu EY, au desfășurat un sondaj pentru a înțelege modul în care organizațiile își utilizează funcțiile de audit intern în sprijinul inițiativelor lor de mediu, social și de guvernanță (ESG).

Este ESG o prioritate pentru auditul intern?

Cum raportează organizațiile indicatorii ESG?

Care sunt barierele existente în calea implicării auditului intern în programele ESG?

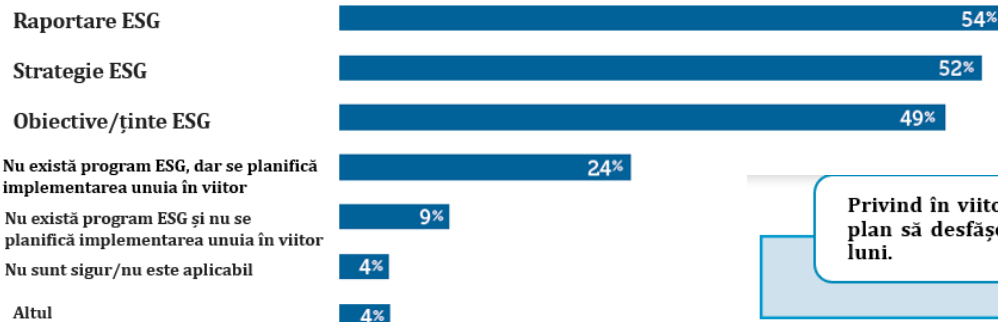
Dacă auditul intern nu este implicat în activitățile de consiliere și asigurare a programelor ESG, ce funcție este?

Ce sprijin și resurse are nevoie auditul intern pentru a oferi acoperire ESG?

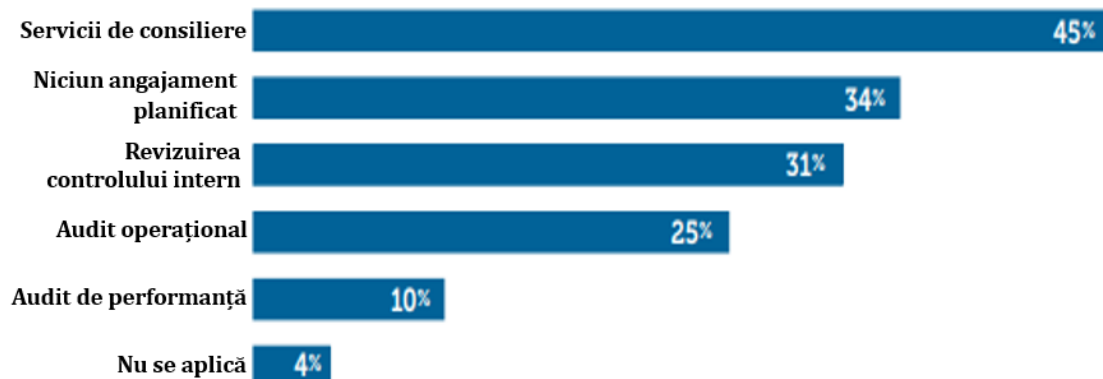
Relația auditului intern cu criteriile ESG (raportările de sustenabilitate)

62% dintre directorii de audit indică faptul că consiliul de administrație sau echivalentul său conduce orientarea și integrarea strategiei ESG și a eforturilor de raportare ale organizației.

Privind în viitor, două treimi dintre CAE-uri indică faptul că au în plan să desfășoare angajamente legate de ESG în următoarele 12 luni.

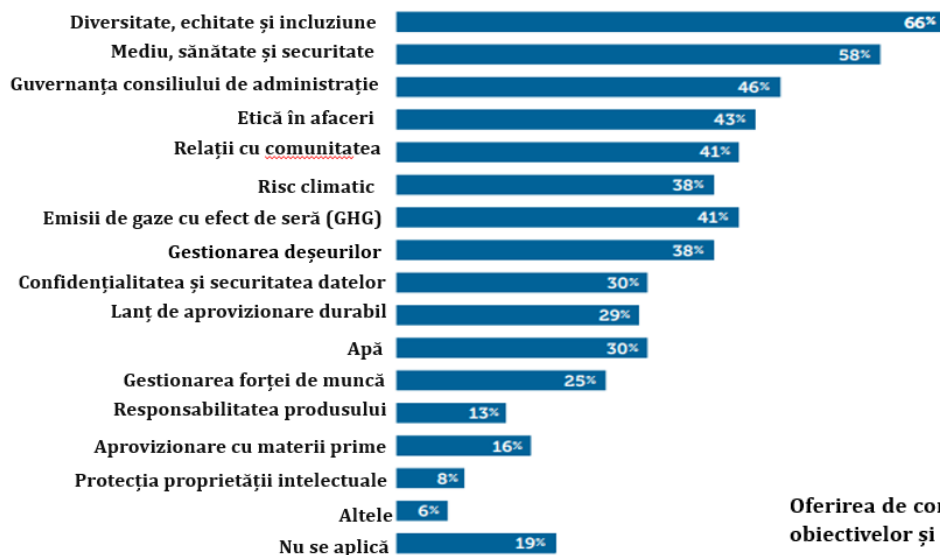
Angajamente ESG Planificate

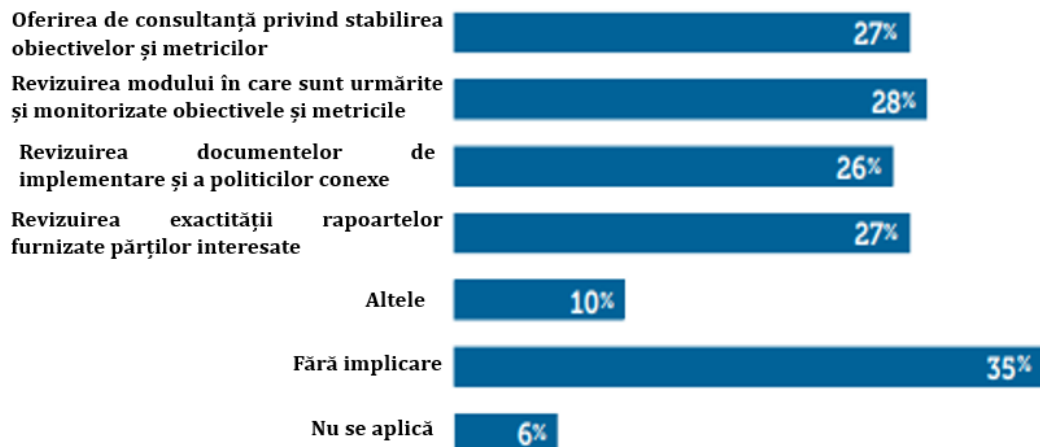

Relația auditului intern cu criteriile ESG (raportările de sustenabilitate)

Domenii incluse în programul ESG (mediu, social și guvernare).

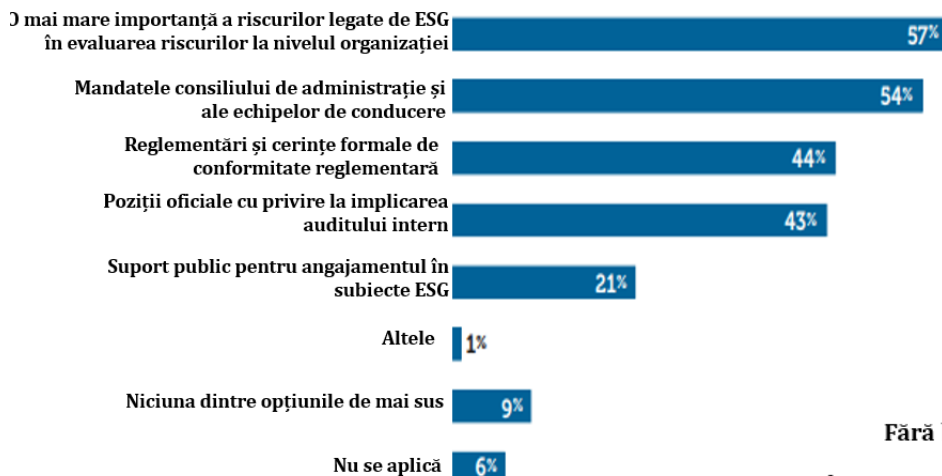
Implicarea Auditului Intern

Relația auditului intern cu criteriile ESG (raportările de sustenabilitate)

Ce sprijin și resurse are nevoie auditul intern pentru a avansa proactiv în domeniul ESG?

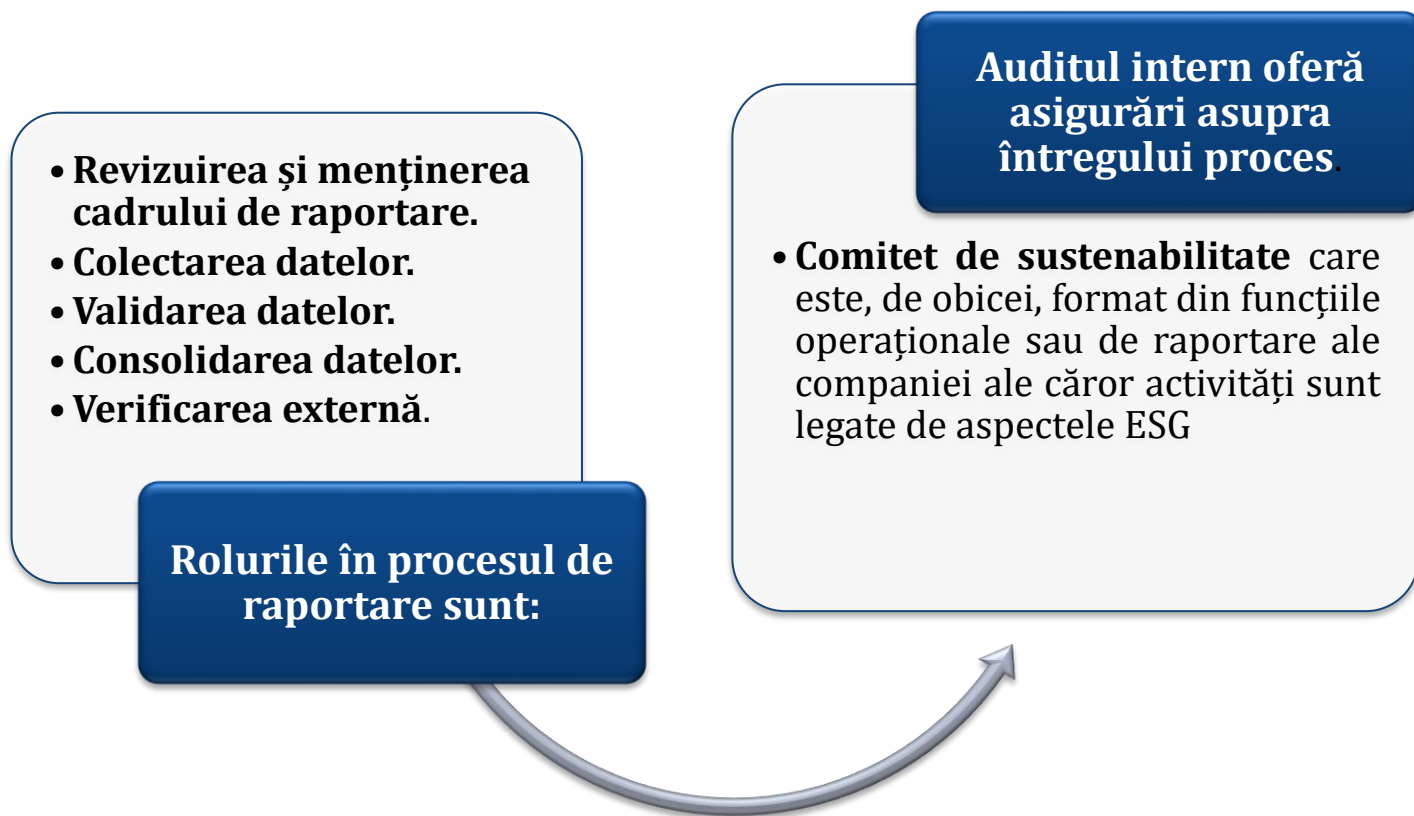
Bariere în calea implicării Auditului Intern

Relația auditului intern cu criteriile ESG (raportările de sustenabilitate)

Cadrele pentru pregătirea și dezvăluirea rapoartelor ESG nu atribuie în mod general responsabilitatea unei singure zone. Responsabilitatea și rolurile sunt transversale, dar strâns aliniate la alte roluri de raportare ale părților interesate.

Relația auditului intern cu criteriile ESG (raportările de sustenabilitate)

White Paper – The Institute of Internal Auditors (Mai 2021)

Asigurarea pe care o funcție de audit intern corect finanțată, calificată și independentă le poate furniza:

1. Revizuirea indicatorilor (metrics) raportați.
2. Revizuirea consistenței raportării cu raportările financiare.
3. Realizarea evaluărilor de materialitate sau a riscurilor referitoare la raportarea ESG.
4. Integrarea ESG în planurile de audit.

Consultanță pe care o poate furniza funcția de audit intern:

1. Construirea unui mediu de control ESG.
2. Recomandarea indicatorilor (metricilor) de raportare.
3. Consiliere privind guvernanta ESG.

Câteva concluzii....

Aspectele ESG implică o serie de riscuri și oportunități care **provoacă** auditul intern să ofere asigurări concrete pentru conducerea superioară și Consiliul de Administrație

Auditul intern
ar trebui să
înțeleagă și să
analizeze
anumite
aspecte:

Rolul conducerii superioare și al Consiliului de Administrație în monitorizarea problemelor de durabilitate.

Procesul de identificare, evaluare și gestionare a riscurilor ESG.

Cadrul utilizat pentru raportarea de sustenabilitate.

Sistemul de control intern pentru raportarea de sustenabilitate.

În plus, este esențial ca Auditul Intern să identifice riscuri specifice pentru fiecare aspect semnificativ, în cadrul fiecăruia dintre cele trei piloni ESG, și să stabilească o abordare specifică pentru desfășurarea activității sale.

Câteva concluzii....

Provocări multiple pentru funcțiile de audit intern care încep călătoria lor ESG

Provocări

- ☐ Lipsa unui cadru uniform de raportare
- ☐ Complexitatea subiectelor ESG, cum ar fi schimbările climatice, decarbonizarea.
- ☐ Disponibilitatea limitată a datelor necesare pentru revizuirea raportării ESG.

Recomandări

- ☐ Auditorii interni trebuie să fie familiarizați cu diverși termeni, cum ar fi calculul emisiilor de gaze cu efect de seră (GHG).
- ☐ Auditorii interni trebuie să colaboreze cu experți din echipele lor pentru a înțelege mai bine și a revizui documentele subiacente.
- ☐ Auditorii interni trebuie să dobândească expertiză în testarea diferitelor sisteme IT și în citirea datelor relevante non-financiare.

Vă mulțumesc pentru atenție!

Referințe:

- Standardele Internaționale pentru practica profesională a auditului intern – The Institute of Internal Auditors (IIA) - [http://www.aair.ro/fisiere/standarde 2017 romana/IPPF-Standards-2017-Romanian.pdf](http://www.aair.ro/fisiere/standarde%202017%20romana/IPPF-Standards-2017-Romanian.pdf)
- https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_ro
- https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/IP_18_1404
- <https://denkstatt.eu/ro/prezentarea-pe-scurt-a-standardelor-europene-de-raportare-a-sustenabilitatii-esrs/>
- https://www.ey.com/ro_ro/news/2022/11/noua-directiva-ue-privind-sustenabilitatea-devine-factor-de-schi
- <https://kpmg.com/ro/ro/home/presa/comunicate-presa/2022/12/raportarea-sustenabilitate-catalizator-schimbării-rol-vital-construirea-viitorului.html>
- https://www.cafr.ro/wp-content/uploads/2023/09/CAFR_IAASB-Consultare-ISSA-5000_04_09_2023.pdf
- REGULAMENTUL DELEGAT (UE) / AL COMISIEI de completare a Directivei 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește standardele de raportare privind durabilitatea accesibil la adresa [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=PI_COM:C\(2023\)5303](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=PI_COM:C(2023)5303)
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R2178>
- <https://stratos.ro/blog-taxonomia-ue-instrument-pentru-investitii-intr-un-mediu-sanatos/>
- Commission Delegated Regulation (EU) 2021/2178 of 6 July 2021 supplementing Regulation (EU) 2020/852 of the European Parliament and of the Council
- <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/>
- https://www.nuclearelectrica.ro/ir/wp-content/uploads/sites/9/2023/04/ESG-Raport_RO_mic.pdf
- <https://www.theiia.org/globalassets/documents/communications/2021/june/white-paper-internal-audits-role-in-esg-reporting.pdf>
- IIA (2021). Prioritizing Environmental, Social, and Governance, accesibil on line la adresa https://www.theiia.org/globalassets/site/foundation/latest-research-and-products/2021-3910-fnd-prioritizingesg-report_final_v6.pdf